

Budgetunderlag för 2025–2027

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. Anslag	3
Språkcentrum och språkvård för nationella minoritetsspråk	4
Språklig infrastruktur	4
Digitalisering av kulturarvet	5
Immateriellt kulturarv inom Unescos 2003-konvention	6
3. Anslagskredit och kredit på räntekonto	6
4. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar	6
5. Verksamhetsinvesteringar	6
6. Beräkning av förutsättningarna för verksamhetens finansiering m.m.	7

Budgetunderlag för verksamhetsåren 2025–2027

1. Inledning

Institutet för språk och folkminnen (Isof) har ett antal centrala uppdrag inom främst de språkpolitiska och kulturpolitiska områdena. Som Sveriges språkmyndighet har Isof ett särskilt ansvar för att den nationella språkpolitiken förverkligas. Det gör vi genom egna insatser, men också genom att följa upp språklagens tillämpning. Isof arbetar i första hand med det svenska språket, de nationella minoritetsspråken och svenskt teckenspråk, men följer också övriga språk som förekommer i Sverige. Som central myndighet för det immateriella kulturarvet förvaltar Isof unika samlingar kring ortnamn, personnamn, folkminnen och dialekter. Isof bedriver forskning och bred kunskapsspridning för att vara en ständigt aktuell kunskapskälla inom sina områden.

Isof vill påtala följande behov inför perioden 2025–2027:

- Att de anslag som myndigheten disponerar ökas för att kompensera de generella kostnadsökningarna.
- Att en långsiktig och stabil finansiering av språkcentrum för nationella minoritetsspråk sker via Isofs förvaltningsanslag och att den särskilda satsningen på språkvården för nationella minoritetsspråk förlängs och på sikt permanentas för att möjliggöra den långsiktighet som arbetet kräver.

- Att medel tillförs förvaltningsanslaget för att stärka den språkliga infrastrukturen samt för att utveckla insatserna gällande digitalisering av kulturarvet.
- Att den satsning som gjorts på arbetet med immateriellt kulturarv inom ramen för Unescos 2003-konvention förlängs.
- Att Isof år 2025 tilldelas en låneram på 4,5 miljoner kronor.
- Att en kredit på räntekontot i Riksgäldskontoret på 4,6 miljoner kronor fastställs.

2. Anslag

Ett brett uppdrag och relativt begränsade resurser kräver att tydliga prioriteringar och anpassningar i verksamheten görs löpande. På sikt riskerar dock de generella kostnadsökningarna att få allvarliga konsekvenser för Isofs möjlighet att genomföra sitt uppdrag om detta inte kompenseras med motsvarande uppräknings av anslagsnivåerna. Det är viktigt att det långsiktiga uppdraget myndigheten har kring språk och kultur kan utgå från en långsiktig och stabil finansiering.

Språkcentrum och språkvård för nationella minoritetsspråk

Isofs uppdrag att ansvara för språkcentrum för de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli och romska är ett viktigt steg i Sveriges åtagande att ge de nationella minoriteterna i vårt land sina språkliga rättigheter och revitalisera språken. Isof har i en delrapport i december 2023 redogjort för arbetet inför och under de första två åren för språkcentrumuppdraget. Slutsatserna är bland annat att den typ av insatser som språkcentrumen gör är nödvändiga för att språken ska revitaliseras och fortsätta vara levande språk i Sverige. För att Isof även fortsättningsvis ska kunna ansvara för språkcentrumen är det nödvändigt med en stabil och långsiktig finansiering från och med 2025.

Isof önskar således att det tidsbegränsade medeltillskott för språkcentrum som perioden 2022–2024 finns på anslaget 7:1 ap. 1 tillförs förvaltningsanslaget 3:3 från och med 2025 och därmed möjliggör den långsiktighet som arbetet kräver. Språkcentrumen befinner sig ännu, när detta budgetunderlag lämnas in i februari 2024, i en startfas. Det innebär att bemanning och etablering av löpande aktiviteter pågår och att det inte varit praktiskt möjligt att använda verksamhetsmedel i den omfattning som en fullt utbyggd verksamhet kan göra. Isof bedömer att det långsiktigt kan vara möjligt att bedriva en verksamhet med språkcentrum inom en något lägre kostnadsram än den som är satt för 2024, med vissa justeringar i nuvarande organisation och arbetssätt.

Vidare ser Isof det även som nödvändigt att den särskilda satsningen på språkvård för nationella minoritetsspråk, som görs inom ramen för anslaget 7:1, ap. 6 inom utgiftsområde 1, förlängs och så småningom permanentas. Behovet av insatser för språkvård och språklig infrastruktur för de nationella minoritetsspråken är även fortsättningsvis stort och ökande.

För dessa ändamål äskas om en förstärkning av förvaltningsanslaget med 23 miljoner kronor årligen för en långsiktig finansiering av nationella språkcentrum samt att nivån på bidraget till språkvård för nationella minoriteter inom anslaget 7:1 ap. 6 bibehålls på 2024 års nivå på 3,5 miljoner kronor. Se tabell 1.

Språklig infrastruktur

Isof ser behov av att förstärka förvaltningsanslaget från och med budgetåret 2025, för att säkerställa en robust språklig infrastruktur, som omfattar såväl den offentliga svenskan som andra språk i Sverige.

Sedan Isof 2007 övertog ansvaret för att producera och distribuera Lexin (tvåspråkiga lexikon till och från svenska), har behoven av och förväntningarna på Lexin konstant förändrats. Eftersom Lexin till stor del används av nyanlända personer som lär sig svenska behöver nya och reviderade språkversioner utarbetas i och med att nya språkgrupper kommer till Sverige, till exempel som följd av konflikter i omvärlden. När samhället ställer ökade krav på att invånare ska ha goda kunskaper i svenska språket, ökar också behoven av språkliga resurser för att kunna tillägna sig språket. Lexin är en sådan resurs och de 20 olika språkversioner som lexikonet finns i är mycket efterfrågade. Isof har i dag dock inte ekonomiskt utrymme att möta efterfrågan. För att kunna ge ut ordlistor på nya språk, revidera befintliga Lexin samt möjliggöra distribution via nya plattformar äskas om en förstärkning från och med 2025.

Lexin är i första hand ett hjälpmedel för dem som lär sig svenska. De som är bosatta i Sverige och som ännu inte kunnat tillägna sig tillräckligt god svenska behöver få viktig samhällsinformation på andra språk. Isof har i uppdrag att utveckla och underhålla tolkordlistor, vilket förutsätter kontinuerlig översyn och utveckling av svensk basterminologi samt utveckling av flerspråkig terminologi. En förstärkning av förvaltningsanslaget skulle ge möjlighet att bättre tillgodose behovet av flerspråkig terminologi samt anpassad språkvård och namnvård. I Isofs redovisning av uppdraget *Flerspråkig basterminologi som grund för tolkning och översättning* uppmärksammades behovet av finansiering för ett fortsatt arbete med en flerspråkig myndighetsgemensam samhällsterminologi och språkteknologisk utveckling samt skapandet av ett digitalt nav för delning och spridning av termrelaterad information och terminologiska resurser.

För dessa ändamål äskas om en förstärkning av förvaltningsanslaget med 2,5 miljoner årligen för ovanstående ändamål. Se tabell 1.

TABELL 1. Verksamhetens beräknade finansiering 2025–2027, i 2024 års prisnivå (tkr)

Anslag	2023		2024		2025		2026		2027	
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap 1**	20 903	28 000								
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap 6**	2 709	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500	3 500
Utgiftsområde 1, anslag 7:1 ap 16	10 000	7 000	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900	3 900
Utgiftsområde 17, anslag 1:4 ap 11	1 198	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292	1 292
Utgiftsområde 17, anslag 3:3 ap 1* ,**	73 948	78 575	102 938	102 618	102 618	102 618	102 618	102 618	104 104	104 104
* varav Regleringsbrev	74 001	76 355								
* varav förslag i BP 24 + beräknat 2027			75 438	75 118	75 118	75 118	75 118	75 118	76 604	76 604
* varav ingående överföringsbelopp	2 167	2 220								
** varav föreslagen ny finansiering			30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Språkcentrum för nationella minoritetsspråk			23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000	23 000
Språkvård för nationella minoritetsspråk			2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Språklig infrastruktur			2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500
Digitalisering av kulturarvet			1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Immateriellt kulturarv			1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
* varav utnyttjande av anslagskredit			0	0	0	0	0	0	0	0
Intäkter										
Avgiftsintäkter som disponeras	2 056	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Övriga intäkter som disponeras	7 000	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900	6 900
Summa samtliga anslag och intäkter	117 814	128 267	121 530	121 530	121 530	121 210	121 210	121 210	122 696	122 696

Digitalisering av kulturarvet

Det insamlings- och dokumentationsarbete som sker i dag vid Isof görs nästan uteslutande digitalt. Den övervägande delen av arkivsamlingarna finns dock fortfarande endast i analog form, till exempel på papper, fonogram och fotonegativ. Det finns ett stort behov av och en stor efterfrågan på digitalisering av det unika kulturarv i form av skriftliga och ljudande arkivmaterial som Isof förvaltar. Genom digitalisering kan materialet också tillgängliggöras på ett helt annat sätt för forskare och allmänhet i dag och i framtiden.

Under åren 2020–2021 kunde Isof i samarbete med Arbetsförmedlingen erbjuda arbetsträning och arbetslivsinriktad rehabilitering för personer som stod långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsuppgifterna bestod av digitisering och erfarenheterna var mycket positiva. I budgeten för 2024 har Isof fått ett tillskott på 1 miljon kronor för digitiserings- och digitaliseringsarbete. Detta är mycket välkommet, och

med ett ytterligare tillskott skulle Isof kunna vidareutveckla sitt samarbete med Arbetsförmedlingen och utvidga sitt arbete att göra digitiserat material sökbart och mer tillgängligt. Vi skulle på så sätt kunna komplettera, bredda och kontextualisera våra samlingar. Digitaliseringen ger möjlighet att utveckla databaser och system för att till exempel kunna erbjuda interaktiva kartor, dialog och delaktighet kring både äldre samlingar och nyinsamling. Därmed nås nya målgrupper som förväntar sig att kunna ta del av allt material digitalt, och med hjälp av en intresserad allmänhet kan Isof då även komplettera och utöka språk- och kulturarvs-samlingarna. Digitaliseringen ger även nya möjligheter att utveckla och anpassa Isofs rådgivande och kunskapsspridande verksamhet.

För dessa ändamål äskas om en förstärkning av förvaltningsanslaget på 1 miljon kronor från 2025. Se tabell 1.

Immateriellt kulturarv inom Unescos 2003-konvention

Isof ser behov av ökade resurser för att lyfta fram Sveriges immateriella kulturarv. I samband med att Sverige perioden 2021–2024 varit ledamot i den mellanstatliga kommittén för Unescos konvention om tryggnad av världens immateriella kulturarv (2003-konventionen) har särskilda satsningar gjorts på att lyfta fram det immateriella kulturarvet. Det har lett till ett ökat intresse nationellt för konventionsarbetet och Sverige har även flera genomförda eller pågående nomineringar till de internationella listorna och registren inom konventionen. Flera större aktörer inom civilsamhället har börjat arbeta strategiskt med att utveckla bidrag till den nationella förteckningen, vilket troligtvis kommer att leda till fler nomineringar under de kommande åren. Det immateriella kulturarvet är en omistlig del av vårt gemensamma kulturarv och insatserna inom detta område behöver vara långsiktiga även när den tidsbegränsade satsningen på insatser inom kommittéperioden upphör.

För dessa ändamål äskas om en förstärkning av förvaltningsanslaget på 1 miljon kronor från 2025. Se tabell 1.

3. Anslagskredit och kredit på räntekonto

Behovet av anslagskredit och kredit på räntekontot bedöms vara oförändrat för perioden 2025–2027.

4. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Isof anmäler ett preliminärt behov av låneram till 4,5 miljoner kronor för 2025–2027. Investeringsbehovet omfattar löpande ersättningsinköp av inventarier, digitaliseringsutrustning och kontorsmaskiner, immateriella anläggningstillgångar i form av fortsatt utveckling av olika ärendehanteringssystem, webbfunktioner och databaser.

Isof uppskattar räntenivån till 3,5 procent under 2024–2025 och till 3,25 procent under 2026 och 3 procent under 2027. Se tabell 2.

5. Verksamhetsinvesteringar

Omfattningen av Isofs planerade verksamhetsinvesteringar ligger under 20 miljoner kronor och redovisas i tabell 3. Isof har inte i uppdrag att pla-

TABELL 2. Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)

	2023	2024	2025	2026	2027
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	2 019	1 531	3 361	2 981	2 721
Nyupplåning	0	2 500	500	500	500
Amorteringar*	-488	-670	-880	-760	-730
UB lån i Riksgäldskontoret	1 531	3 361	2 981	2 721	2 491
Beslutad/föreslagen låneram	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Ränteutgifter*	66	90	80	70	60
*Summa amorteringar och ränteutgifter	554	760	960	830	790
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 17, anslag 3:3 ap 1	-554	-760	-960	-830	-790
Övrig finansiering					
Summa finansiering av räntor och avskr.	-554	-760	-960	-830	-790
Förväntad räntenivå	4,00 %	3,75 %	3,50 %	3,25 %	3,00 %

TABELL 3. Verksamhetsinvesteringar (tkr)

	2023	2024	2025	2026	2027
	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
Datasystem, rättigheter m.m.		2 500	400	400	400
Maskiner, inventarier och installationer m.m.			100	100	100
Byggnader, mark och annan fast egendom					
Övriga verksamhetsinvesteringar					
Summa verksamhetsinvesteringar	0	2 500	500	500	500
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	2 500	500	500	500
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Utgiftsområde 17, anslag 3:3 ap 1					
Summa finansiering	0	2 500	500	500	500

nera för samhällsinvesteringar så som de definieras i *Förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag*.

6. Beräkning av förutsättningarna för verksamhetens finansiering m.m.

Isof vill framföra att det är ytterst angeläget att satsningen på språkcentrum för finska, jiddisch, meänkieli och romska fortsätter även efter år 2024. De medel som årligen avsatts för språkcentrum inom ramen för anslaget 7:1, utgiftsområde 1, önskar Isof huvudsakligen ska kvarstå även från och med 2025 och framåt och då föras över till myndighetens förvaltningsanslag. Dock har Isof, som redogörs för i tidigare avsnitt, gjort bedömningen att beloppet kan reduceras något. Därför föreslås att medlen ska uppgå till totalt 23 miljoner kronor i 2024 års prisnivå för ett fortsatt uppdrag om språkcentrum.

Isof har från och med 2022 fått utökade medel inom ramen för anslaget 7:1 inom utgiftsområde 1 på 2,5 miljoner kronor, och anslagsposten (ap. 6)

har därmed uppgått till 3,5 miljoner kronor. Medlen avser en fördjupad satsning på språkvård inom nationella minoritetsspråk. Isof vill påtala behovet av att denna satsning fortsätter och att anslaget bibehålls på samma nivå som 2024 även den kommande treårsperioden för att ge önskad effekt.

Isof anhåller vidare om att anslaget 3:3 Institutet för språk och folkminnen, inom utgiftsområde 17, från och med 2025 höjs med ytterligare 4,5 miljoner kronor, samt att anslaget kompenseras för ökade löner, hyror och övriga kostnader. Højningen avser satsningar på språklig infrastruktur bland annat utgivning av Lexin, flerspråkig terminologi och tolkordlistor; utökade medel för utveckling av myndighetens arbete med digitalisering och digitala humaniora samt ett tillskott för arbetet med immateriellt kulturarv kopplat till Unesos 2003-konvention.

Med dessa föreslagna förstärkningar (se tabell 1) bedömer Isof att myndighetens behov kommer att rymmas inom disponerade anslag och anslagsposter.

